

Η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας DGAGRI της Ευρ. Επιτροπής αποφάσισε επιτέλους να ασχοληθεί και λίγο με το μέλλον του αγροτικού κόσμου και προσπάθησε να αποτυπώσει τις ανάγκες των νέων αγροτών, δηλαδή μερικά από τα θέματα που απασχολούν το στατιστικό τμήμα των πολιτών, για την συγκεκριμένη περίπτωση των αγροτών, ηλικίας 20-35 ετών.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι αγρότες 20-35 ετών είναι μόνο το 6% των επαγγελματιών αγροτών, και μάλιστα στην Ελλάδα είναι τελείως «ανεστραμμένη πυραμίδα» με το 65% να είναι άνω των 55 ετών, δηλαδή, οτιδήποτε και αν σχεδιάζουμε, σε 10 χρόνια το 65% των σημερινών αγροτών θα παίζει τάβλι στα ΚΑΠΗ ή στις «αιώνιες μονές» με τον ... Θεό. Έτσι γίνεται κατανοητό «πελατειακά», και ψηφοθηρικά, ο λόγος που τα παλαιά άδικα ιστορικά δικαιώματα του 2000, μετατρέπονται σε νέα άδικα mini ιστορικά δικαιώματα του 2015, διαιωνίζοντας τις αδικίες και βάζοντας φραγμούς στην αγροτική ανάπτυξη, στην Ελληνική ανάπτυξη και στο μέλλον του αγροτικού κόσμου.

Στην Θεσσαλονίκη, στο Βελλίδειο Συνεδριακό Κέντρο, στις 22 Μαρτίου 2013, η Επίτροπος κα V. Reding, στην εκδήλωση της Ευρώπης των Πολιτών, σε ερώτημα, αν σχεδιάζεται κάτι και για ανταλλαγές νέων αγροτών, που λείπουν παντελώς, στα πλαίσια του Erasmus, απάντησε: Για τους νέους αγρότες η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαθέτει ειδικό γενναιοδωρο προϋπολογισμό μέσω της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής-CAP, και τυχόν σχεδιασμός και στήριξη ανταλλαγών νέων αγροτών θα έπρεπε να γίνει μόνο μέσω της ΚΓΠ-CAP.

Σημειώνεται ότι η ΚΓΠ-CAP από το 1952 μέχρι σήμερα καταναλώθηκε σε οτιδήποτε άλλο, και κυρίως στην στήριξη του 1ου Πυλώνα (απευθείας πληρωμές «στην τσέπη»), παρά την δυνατότητα να υποστηρίξει και ανταλλαγές εμπειριών.

Την 3η Σεπ 2014, οργανώθηκε στην Αθήνα συνάντηση με το focus group για την μελέτη με τίτλο «Πιλοτικό έργο: Πρόγραμμα Ανταλλαγής Νέων Αγροτών» που εκπονείται για λογαριασμό της DG AGRI, και στοχεύει στον προσδιορισμό μέτρων για την αντιμετώπιση των αναγκών των νέων αγροτών και ειδικότερα στην εξεύρεση και αξιολόγηση της τρέχουσας εμπειρίας από προγράμματα και πρωτοβουλίες ανταλλαγής νέων αγροτών στα κράτη-μέλη. Αυτή η μελέτη φαίνεται ότι μπορεί να οδηγήσει στην εκπόνηση ενός προτύπου για το σχεδιασμό προγραμμάτων που μπορούν να υλοποιηθούν από τα κράτη-μέλη της ΕΕ και άλλους φορείς για τους νέους αγρότες.

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, παρουσιάστηκαν στοιχεία από τα αποτελέσματα έρευνας που εκπονήθηκε σε νέους αγρότες, σε όλες τις χώρες της ΕΕ. Από την Ελλάδα το

δείγμα περιέλαβε 100 περίπου συνεντεύξεις από νέους αγρότες που εντοπίστηκαν από την συμμετοχή τους σε διάφορες δραστηριότητες που υπέπεσαν στην αντίληψη των ερευνητών.

Παρά το ότι οι απαντήσεις ήταν «κλειστές», ίσως και πεπερασμένες στο σχεδιαστικό επίπεδο των ερευνητών, λόγω των αναγκών και των συνθηκών της έρευνας, μπορούν να επισημανθούν μερικά σημεία προσοχής, όπως:

1. Οι ερωτήσεις έδειχναν ότι οι ερευνητές προσεγγίζουν την αγροτική απασχόληση σαν μια παραγωγική διαδικασία και όχι σαν «τρόπο και στάση» ζωής, και πολύ περισσότερο χωρίς τις κοινωνιολογικές της διαστάσεις, που όμως στην αγροτική απασχόληση είναι κυρίαρχες.

2. Τα θέματα κοινωνικών δεξιοτήτων, κοινωνικής οικονομίας και συλλογικών δράσεων είναι πρωταρχικά για τον αγροτικό τομέα. Το «χωράφι, δεν είναι εργοστάσιο παραγωγής», αλλά ένας ζωντανός οργανισμός, ένα οικοσύστημα, στο οποίο ο αγρότης είναι ο επαγγελματίας φροντιστής του περιβάλλοντος.

3. Τα αγροτικά επαγγέλματα «αναπτύσσονται και ανθίζουν» μέσα σε συγκεκριμένο οικοσύστημα, το οποίο στην προκειμένη περίπτωση μπορεί να ονομάζεται «Αγροτική Ανάπτυξη». Μαζί με τα αγροτικά επαγγέλματα είναι απαραίτητα και άλλα συνοδευτικά επαγγέλματα για να εξασφαλίζεται ένα στοιχειώδες-ανεκτό επίπεδο ποιότητας ζωής. Η έρευνα για τις ανάγκες των ανταλλαγών των νέων αγροτών δεν προσέγγισε επαρκώς, μάλιστα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ότι είναι ελλιπής, έως ελλιπέστατη, και γι αυτό όχι σωστή, στα θέματα συλλογικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων και κοινωνικής οικονομίας.

4. Για μια ακόμα φορά επιβεβαιώνεται ότι τα «λεφτά», το χρηματικό κεφάλαιο, δεν το αντιλαμβάνονται οι νέοι αγρότες, ως το κυριότερο πρόβλημα. Πρώτα δείχνουν να αισθάνονται την έλλειψη διαθέσιμης γης (48%), ακολούθως την έλλειψη γης για νοίκιασμα (37%), ακολούθως τα «δικαιώματα επιδοτήσεων» (28%) και μετά το πρόβλημα πρόσβασης σε κεφάλαια-δανεισμό (μόλις 8%!).

5. Από τις επιλογές εκπαιδευτικών αναγκών (όπως τους δόθηκαν, χωρίς τις κοινωνικές δεξιότητες ...) η κυριότερη ανάγκη των νέων αγροτών φαίνεται να είναι η πρόσβαση τεχνολογικές γνώσεις, ο σχεδιασμός στρατηγικής, οι τρόποι προσέγγισης επιδοτήσεων, η κατανόηση των οικονομικών μεγεθών, οι δεξιότητες ηγεσίας, οι επικοινωνιακές δεξιότητες (εδώ ίσως να υποκρύπτονται και κοινωνικές δεξιότητες), οι ικανότητα διαμόρφωσης και λειτουργίας δικτύων, η διαχείριση της φύσης και οι εμπορικές γνώσεις.

6. Οι υπάρχουσες πηγές άντλησης πληροφοριών με μεγάλη έκπληξη φαίνεται να είναι κυρίως το διαδίκτυο (internet 84% ! για τους Έλληνες νέους αγρότες), οι επισκέψεις (93%), οι προσωπικές συμβουλές ((78%), οι εκθέσεις ((90% ...), οι εκπαιδεύσεις (88%), τα αγροτικά περιοδικά (69%), οι ημερίδες και τα συνέδρια ((90%) και τα προγράμματα ανταλλαγών (76%).

7. Οι νέοι αγρότες της Ελλάδος παίρνουν πληροφορίες-γνώσεις κυρίως από τους προμηθευτές (96%), και ακολουθούν οι άλλοι αγρότες (77%), οι αγροτικές οργανώσεις

(60%), τα ερευνητικά κέντρα (57%) και οι αγοραστές-πελάτες (54%).

8. Τα κυριότερα εμπόδια ανάκτησης πληροφοριών-γνώσεων φαίνεται ότι είναι η έλλειψη γνώσης ξένων γλωσσών (16%), η έλλειψη χρόνου (13%) και η έλλειψη ενδιαφέροντος (9%)

9. Οι έλληνες νέοι αγρότες θεωρούν χρήσιμο και ρεαλιστικό να συμμετάσχουν σε προγράμματα ανταλλαγών (μεταξύ 60-80%)

10. Η κυριότερη δυσκολία για να συμμετάσχουν οι νέοι αγρότες σε πρόγραμμα ανταλλαγών είναι η αδυναμία αντικατάστασης τους στο αγρόκτημα (36%).

11. Παρά τις δυσκολίες και τα εμπόδια το 78% των νέων αγροτών ενδιαφέρεται να μετάσχει σε προγράμματα ανταλλαγών μέσα στην Ελλάδα και το 72% εξεδήλωσε το ενδιαφέρον να πάει στο εξωτερικό.

12. Τα προγράμματα ανταλλαγών θα δώσουν ενδιαφέρουσες εμπειρίες, θα βελτιώσουν την απόδοση του αγροκτήματος, θα αυξήσουν τις δεξιότητες για συνεργασίες, θα κάνουν τον νέο αγρότη πιο ικανό στην εμπορική προώθηση των αγροτικών προϊόντων και θα αυξήσουν τις διαχειριστικές και διοικητικές ικανότητες του νέου αγρότη που θα συμμετέχει.

Η Ελληνική δημόσια διοίκηση, με την απουσία νομιμοποιημένου αντιπροσωπευτικού αγροτικού συνδικαλιστικού φορέα, έχει ήδη εντάξει μια πρώτη, στα ιστορικά της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής στην Ελλάδα, πρόβλεψη για ανταλλαγές αγροτών για πιθανόν 1000 αγρότες με συνολικό κόστος προϋπολογισμού 5.000.000€, στην περίοδο 2015-2020. Επισημαίνεται ότι οι προβλέψεις, παρότι είναι θετικές, δεν σημαίνουν και πολλά πράγματα, αν σκεφθούμε ότι οι προβλέψεις για διαχειριστικές μελέτες δασών και βελτιώσεις ορεινών βοσκοτόπων είχαν πολλά ευρώ, που όμως επειδή θα τα διαχειριζόντουσαν στο ΥΠΕΚΑ, και όχι στο ΥπΑΑΤ, ανακατανεμήθηκαν –αφαιρέθηκαν και πήγαν στα Σχέδια Βελτίωσης που είναι πιο «πελατειακά», και τα διαχειρίζεται το ΥπΑΑΤ. Αποτέλεσμα είναι και το φετινό προδιαγεγραμμένο «φιάσκο» με την Εξισωτική Αποζημίωση και το αναμενόμενο επακόλουθο με τα βοσκοτόπια. Με τέτοιες πρακτικές ο πιθανόν καλός σχεδιασμός, ακόμα και βασισμένος σε ελλιπείς έρευνες, δεν προοιωνίζει κάποια σίγουρη καλή εξέλιξη.

Ακόμα και η επιλογή ο κύριος όγκος των χρημάτων της ΚΓΠ 2015-2020 να πάει στον 1ο Πυλώνα-απευθείας στις τσέπες των αγροτών, πιθανόν για καταναλωτικές δαπάνες, και να υστερεί απελπιστικά η Αγροτική Ανάπτυξη (2ος Πυλώνας) με σχέση περίπου 3 προς 1, δείχνει ισχυρά πελατειακές σχέσεις με τους υπερ-ήλικες Έλληνες αγρότες (65% άνω των 55 ετών) και σχεδόν πλήρη αδιαφορία για τους έλληνες νέους αγρότες.

Ίσως σε αυτό βοηθά, αν δεν είναι προσχεδιασμένη, η εξουδετέρωση του μόνου σοβαρού αγροτικού συνδικαλιστικού φορέα των νέων αγροτών στην Ελλάδα, με τεχνητές παρατυπίες, τεχνητές εντάσεις, και έντονη πολιτικοποίηση (με την μορφή προσκόλλησης σε κόμματα διεκδίκησης κομματιού της εξουσίας) τον τελευταίο ενάμιση χρόνο.

Από τον ευρύτερο σχεδιασμό λείπει ένα κομμάτι που θα μπορούσαμε να το ονομάσουμε πρόταση ΥΠΑΙΘΡΟΣ 2020, που θα μπορούσε να αφορά στην δημιουργία μιας νέας γενιάς

επαγγελματιών αγροτών, ικανής, με οργανωμένη συλλογική δράση σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και, με την μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, να προσφέρει αγροτικά προϊόντα πιστοποιημένων προδιαγραφών, που θέλουν οι καταναλωτές, και ανταγωνιστικού κόστους, τα οποία θα προσδιορίζουν, ανά μονάδα προϊόντος την μικρότερη συνολική περιβαλλοντική επιβάρυνση και την μεγαλύτερη δυνατή παραγωγή δημόσιων περιβαλλοντικών αγαθών.

Από τον ευρύτερο σχεδιασμό λείπει ένα κομμάτι που θα μπορούσαμε να το ονομάσουμε πρόταση OPAMA 2020, που θα μπορούσε να έχει ως βάση το αναπτυξιακό σχέδιο, για την αύξηση της ένταξης και της συμμετοχής στην διακυβέρνηση νέων μελών, την αναγνώριση των συνεταιρισμών ως: «Οικοδόμων Βιωσιμότητας», την δημιουργία & προώθηση του συνεταιριστικού μηνύματος και η διασφάλιση της ταυτότητας του, την εξασφάλιση του κατάλληλου νομικού πλαισίου για τη συνεταιριστική ανάπτυξη και την εξασφάλιση αξιόπιστου συνεταιριστικού κεφαλαίου για στήριξη των συνεταιρισμών, με ταυτόχρονη διασφάλιση του ελέγχου από τα μέλη.

Αντί όλων των παραπάνω έχουμε μια ωμή κρατική παρέμβαση με την θέση: αυτός που δίνει τα λεφτά καθορίζει και τους κανόνες του παιχνιδιού», δυστυχώς.

Για την καταγραφή, Δημήτρης Μιχαηλίδης, 6998282382